

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercyja w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Obwieszczenie.

Wyznaczona za drugie półrocze 1864 w kwocie dwadzieścia dziewięć złotych 40 c. w. a. dywidenda od każdej akcji bankowej może być pobierana od 17. b. m. w kasie akcji banku narodowego. Wiedeń, 16. stycznia 1865.

Pipitz, m. p. gubernator banku.
Trebisch, m. p. dyrektor banku.

Część nieurzędowa.

Lwów, 21. stycznia.

Przedwczorajsze posiedzenie izby deputowanych Rady państwa było jednym z najważniejszych w ciągu teraźniejszej sesji, gdyż poruszone zostało na niem stanowisko Rady państwa w obec rządu. Po wniesieniu dwóch interpelacji *Bergera* i *Steffensa* w sprawie kolei żelaznych, przystąpiono do dalszych rozpraw nad sprawozdaniem rocznem komisji kontrolującej długi państwa, złożonej jak wiadomo z delegowanych obudwu izb. Z powodu uchwały zapadłej w tej komisji, „ze nieumorzenie długów depozytowych z r. 1863 uważać potrzeba za naruszenie ustawy finansowej“, oświadczył minister *Plener*, iż sprawy depozytowe są rzeczą wewnętrzną administracyi kasowej, a w końcu dodał, że rząd wprawdzie życzy sobie oświadczeń Rady państwa i starannie je rozważa, ale niemożna do podobnych uchwał przywiązywać takiego znaczenia, izby one służyć mu miały za miarę postępowania. W obec tego oświadczenia ministerjalnego wniósł *Skene*, ażeby posiedzenie zostało zamknięte. W końcu odczytano jeszcze instrukcyę *Giskry*: Czyli i kiedy zamierza rząd wyłożyć Radzie państwa powody i skutki rozciągniętego na Galicyę stanu oblężenia? I na tem skończyło się posiedzenie. Wieczorem zaś, jak to donosił wczorajszy nasz telegram, uchwaliła znaczna liczba deputowanych, przedłożyć na najbliższem posiedzeniu izby deputowanych wnioski względem ustanowienia komisji, któraby rozważyła powyższe oświadczenie ministra *Plenera* w parlamencie i zdała sprawę o niem.

Podróż księcia pruskiego Fryderyka Karola w Wiedniu stała się — jak to zwykle bywa w podobnych wypadkach — powodem rozmaitych kombinacyi i domysłów dziennikarskich. Jak dalece zasługują one na uwagę, wyjaśnia to najlepiej pruska *Corr. Zeidlera*, w której czytamy między innymi: „Pewni politycy, którzy chcą koniecznie przywiązywać do podróży księcia Fryderyka Karola do Wiednia zamiar układów względem niemieckiej ustawy wojaskowej, powołują się teraz znowu na tę okoliczność, że generał *Moltke* znajduje się w świątyni księcia. Okoliczność ta jednakże daje się po prostu wytłumaczyć dostatecznie tem, że generał *Moltke* był w ciągu wojny przez jakiś czas szefem jeneralnego sztabu przy naczelnej komendzie. Także z bieżącymi kwestyami politycznymi nie ma podróz Księcia żadnego związku. Jeżeli zaś dzienniki wiedeńskie odpowiadają na to, że podróz pruskiego Księcia do dworu wiedeńskiego musi mieć zawsze znaczenie polityczne, tedy nie możemy zaprzeczyć temu twierdzeniu, postawionemu w tak ogólnej myśli.“

Dzienniki pruskie rozprawiają ciągle jeszcze o kwestyach wewnętrznych. Co do zamiarów ministerstwa względem kwestyi wojskowej utrzymuje się pogłoska, że rząd przygotowuje ustawę *kontyngensową*, co potwierdziło niejako w sposób półurzędowy także najnowsze telegraficzne doniesienie w *Nordd. Allg. Ztg.* Sądzą powszechnie, że projekt ten będzie rodzajem ultimatum rządowego. Wiadomość, jakoby rząd chciał przedłożyć tę ustawę tylko izbie panów, nie potwierdziła się. Co do zagranicznej polityki Prus nie ma w tej chwili nic ważnego. Na wzmiankę zasługują tylko, że — jak piszą do gazety kolońskiej z Berlina — spodziewają się jeszcze w tym miesiącu zawarcia traktatu handlowego z Austryją.

Pruscy syndykowie honorowi zajmują się ciągle jeszcze rozpoznaniem *pretensyi sukcesyjnych* do Księstw, i jak donoszą z Berlina, mieli dojść już do tego przekonania, że pretensye Hohenzollerów uiedadzą się wcale uzasadnić. Teraz wzięli pod rozwagę prawa Króla Krystyana IX., i zdaje się być wielce podobne do prawdy, że oświadczą się za niemi, to jest uznają, że Król Krystyan był nietylko jako Król Danii i na podstawie protokołu londyńskiego, ale nadto jako Książę z domu Glücksburskiego prawowitym Księciem Szleswik-Holsztynu. Z tego chcą wnioskować, że obadwa główne mocarstwa nietylko *de facto* ale także *de jure* są posiadaczami Księstw, a więc one same tylko mogą stanowić o ich losie.

Wiadomość dziennikarska o *francuskim okólniku w sprawie Księstw nadelbiańskich* nie potwierdziła się dotąd; najnowsze jednak doniesienia z Paryża utrzymują, że rozesłanie tego okólnika

zostało tylko *odroczone* i nastąpi wtedy, gdy rząd będzie mógł ocenić dokładnie cel toczących się między Austryją i Prusami układów. Francya trzyma się swego dawnego stanowiska; uważa ona dotąd kwestyę Księstw za wewnętrzną sprawę niemiecką, w którą niechce się mieszać wierna zasadzie nieinterwencyi. Inny jednak obrót wzięłyby rzeczy, gdyby główne mocarstwa chciały tylko między sobą bez udziału związku niemieckiego załatwić tę sprawę. Zdaniem Francyi bowiem nadanoby tym sposobem tej sprawie charakter europejski, i wtedy nieoprzestałaby ona, na założeniu protestu przeciw jednostronnemu załatwieniu sprawy, lecz postawiłaby wyraźne zadanie, ażeby sprawa Księstw przedłożona została kongresowi europejskiemu. Zresztą dodaje korespondent konstytut. gazety austriackiej — mając być w Paryżu przekonani o tem, że Austryja w żadnym razie nie zezwoli na pominięcie związku w tej sprawie.

Turyński korespondent *Monitora* donosi, iż w obec trudności które rząd Króla Wiktora Emanuela ma do zwalczania, cała jego uwaga zwróciła się ku sprawom wewnętrznym. Dla tego też rok 1865 poczyna się we Włoszech nader pokojowo; 90.000 ludzi z wojska rozpuszczone być mają na urlop, przeszło 500 oficerów mają być odstawieni do dyspozycyi. Na tej drodze budżet znacznie zmniejszony będzie; w ogóle i na innych drogach rząd stara się o poprawę finansów. Między innymi sprawami, które teraz załatwione być mają, wykończona ma być budowa drogi żelaznej przez Mont-Cenis, która i Francycę mocno obchodzi. Ze zaś przekop góry Mont-Cenis przynajmniej jeszcze jedenaście lat trwać będzie, przeto na zwykłej drodze wybudowana być ma droga żelazna w przeciągu dwóch lub trzech lat. W ten czas nie będzie Alpów, jak nie ma już Pireneów.

Z Rzymu u piszą do *Bothschaftera*, że od kilku dni bawi tam osobny *delegat rządu francuskiego*, którego już dawniej wyprawiano w poufnych misjach do dworu rzymskiego, mianowicie pan *Corcalles*, a to dla udzielenia Papieżowi bezpośrednich wiadomości z Paryża. Pozornym celem jego przybycia tutaj są wprawdzie układy toczące się względem przeniesienia długów państwa, w istocie zaś ma być zadaniem tego dyplomaty, wyjednać u Papieża *rozkaz do duchowieństwa*, ażeby encyklikę nierobiło przedmiotem demonstracyi, które mogłyby łatwo wywołać spór jeszcze groźniejszy. I słyhać, że misya p. *Corcalles* niepozostała bezskuteczną. Wprawdzie Papież jako głowa kościoła nieodwoła encykliki, ale dyplomacya papieska otrzymała, a może i otrzymała już polecenie, udzielić swoim reprezentantom instrukcyi w rzeczonym kierunku. Tym sposobem utrzyma wprawdzie Papież encyklikę, którą wydał jako najwyższy pasterz, ale nuncyatyry będą starać się o to, ażeby nierobiono z niej politycznej manifestacyi.

Monitor donosi o zupełnem uśmierzeniu powstania w Algierji. Pokolenia, które najdłużej wytrzymały w powstaniu, teraz się poddały. W rejencyi tunetańskiej miano wyprzeć powstańców ku granicy algierskiej, tam ich rozpedzono a po części na terytorium algierskie wyparto.

Wojna między Brazylią i Uruguajem wybuchła już. Wiadomości z Brazylii donoszą, że wojska brazylijskie wespół z armią generała Floris atakowały Paysandę w Uruguaju, ale zostały odparte. Oblężenie jednak tego miasta trwa ciągle.

Lwów, 20. stycznia. Artykuł nasz o drogach żelaznych wywołał korespondencyę z Podola w numerze 14. „Gazety narodowej.“ Zanim do bliższego jej rozbioru przystąpimy wyrazić musimy żal do szanownego korespondenta z tego powodu, iż słowa nasze nie dokładnie zrozumiał a może i tego co napisaliśmy, nie dość uważnie przeczytał. Nazywa nas bowiem przeciwnikiem, nietłóśnym przeciwnikiem drogi żelaznej podolskiej, przeciwnikiem poświęcającym linią podolską dla tego, by linia czerniowiecka przed nią urosć i zmęznieć, czas i sposobność zyskała. Tak przecież nie jest, my przeciwnikami drogi podolskiej nie jesteśmy inigdy nie byliśmy, budowę jej i owszem uważamy jako dla kraju bardzo pożądaną, jak to w artykule naszym wyraźnie powiedzieliśmy. Tylko nam się zdawało, iż nie byłoby na czasie myśleć o budowie nowych linii, kiedy linie dawniejsze, w budowie już będące, akcyje swe z trudnością tylko umieścić mogą. Linia czerniowiecka nie potrzebuje już czasu ażeby urosć i zmęznieć, bo budowa jej zapewniona pomimo niskiego kursu akcji, który jedynie przytoczyliśmy jako przykład i dowód szczupłości obecnej kapitału i trudności znalezienia go dla budowy dróg żelaznych.

Ze zaś o kapitał dziś daleko trudniej, że stopa procentu dziś daleko jest wyższa niż była przed 20. ba nawet tylko przed dziesięcioma laty, tego nikt nie zaprzeczy, kto tylko rozpatrzy się w stanie targu pieniężnego na głównych placach handlowych europejskich, na owych punktach aglomeracyi kapitału, które nas biednych zasilać nim zwykły. Można być odmiennego zdania co do

przyczyny zjawiska tego, lecz zjawiska samego. prostego faktu, nie widzieć nie można. Szanowny korespondent powiada, że *kapitał narodowy z licznych płynący źródeł (gdyś spodziewa się, że o zbiorowym tylko a nie o osobistym mowa) nigdy nie spoczywa bezkarnie, ale każdym nowym czynem, do którego powołany, społeczeństwo i wzmacnia, żadnem przedsięwzięciem wyczerpać się nie dając, skoro tylko przedsięwzięcie nosi w sobie warunki przyszłości.* Powiada zaś dalej: że *koleje tych warunków nie posiadają, a kapitały się wyczerpią, wtedy dopiero uwierze, gdy szanowny nasz przeciwnik liczbami wykaże ile krociami mil nieustannie rozwijające się żelazne sieci północnej Ameryki, Francji, Belgii lub Anglii, zmniejszyły potęgę tych państw.* Otoż nam się wydaje, że podobne zdanie ogólne, rzeczy dość jasno nie wytłumaczy. My trzymamy zatem, iż kapitał zbiorowy narodu jakiego, ba nawet świata całego nie jest czem innem, jeno zbiorem kapitałów przez różne osoby, w szczególności posiadanych. Jeżeli która z tych osób kapitał swój, którym dotąd w obiegu ruchomym obracała, użyje na wybudowanie na przykład domu jakiego, to jej kapitał nie przepadnie, nie zginie, lecz z obiegu się usunie, z ruchomego stanie nieruchomym. Chociaż zaś przedsięwzięcie budowy domu będzie miało w sobie wszelkie warunki przyszłości, bo dom sowe czynsze przynosić będzie, to jednak rzeczy wcale nie zmieni. kapitał zawsze usunął się z obiegu, drugiego domu już nim nie wybuduje, chociażby nawet budowa ta równie korzystna być miała; czekać potrzeba, ażeby z biegiem czasu, z nadwyżki produkcji nad konsumpcją, przychodu nad wydatki, nowe zasoby powstały i znów w obieg puszczone lub do nowej budowy użyte być mogły. Kapitał w tym przypadku się nie wyczerpał, lecz naturę swą zmienił, z ruchomego stał się nieruchomym. To co tu o pojedynczej osobie mówimy, zastosować można do świata całego; domem są właśnie owe sieci dróg żelaznych, które cały prawie świat przerzynają, a w których kapitały ruchome utopiono i tem samem z obiegu usunięto. Nikomu zaś nie wpadnie na myśl, ażeby wybudowanie drogi żelaznej potęgę jakiego państwa zmniejszyło. Wszakże i kapitał tego co sobie za niego dom wybudował, się nie zmniejszył, bo on z domu swego czynsze pobiera i znów kiedyś drugi zasób zaoszczędzić sobie może, do czego jednak konieczne dłuższego czasu potrzebować będzie.

Lecz mniejsza o przyczynę, my przy zdaniu naszym, chociaż nam słusznem się wydaje, upierać się nie będziemy, fakt sam wystarczy, a faktem zaprzeczyc się nie dającym jest owa szczupłość kapitału i trudność dostania go dla budowy nowych dróg żelaznych. Faktu tego zapoznać nie można, bo on zanadto licznymi objawia się symptomami.

Pytamy więc, czyli w obec faktu tego mogłoby być na czasie myśleć o budowie nowych dróg żelaznych, zanim dawniejsze ukończone nie będą? Nam by się zdawało, iż gdyby kto dziś wystąpił z projektem na budowę linii tarnopolskiej lub jakiej innej, chociażby budowa jej dla kraju najbardziej była pożądana, w takim razie obawiać się można, iżby dostatecznej liczby akcyonaryuszów nie znalazł, a tem samem budowie w przyszłości, przy korzystniejszych pod względem kapitału okolicznościach, przeszkodziłby mógł. Bo projekt, któryby dziś spełził dla braku lub niedostatku akcyonaryuszów, straciłby na wziętości, na popularności, że tak powiemy, między kapitalistami, i nie łatwo byłoby podnieść go w przyszłości. Dlatego nie jako przeciwnicy drogi podolskiej, któremi nie jesteśmy i nigdy nie byliśmy, lecz jako ze składem i z ruchem pieniężnym praktycznie obeznani, przemawialiśmy za cierpliwością, dodając, że to, co się przewlecze, nie uciecze. Nie idzie tu o ową bezduszną rezygnację, która głowę pod topór bezmyślnie poddaje, lecz o owe czekanie na chwilę właściwą do działania, które właśnie jako owoc rozważli i zastanowienia ludzi myślących cechować zwykło. Wszakże pomimo obawy, którą wyraziliśmy, cieszyć nas będzie, jeżeli usiłowania mężów, którzy się krzątają około budowy drogi tarnopolskiej, pomyślnym będą uwieńczone skutkiem.

Monarchia Austriacka

Wiedeń, 19. stycznia. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Wczoraj wieczorem odbyły się zaślubiny Arcyksiężniczki Maryi Teresy z księciem Filipem Wirtembergskim. Przed godziną 8. Jego ces. Mość z dworem udał się przez pokoje obstawione c. k. gwardyą do kaplicy św. Józefa w burgu. Arcyksiężęta i księżę Filip szli przed Najjaśniejszym Panem, któremu towarzyszyli najwyższy podkomorzy c. k. kapitan gwardyi trabantów i pierwszy generał-adjutant. Arcyksiężniczka Marya Teresa postępowała za Najjaśniejszą Panią pomiędzy Arcyksiężniami Zofią i Maryą, którym towarzyszyli ochmistrze dworu i damy dworskie. U drzwi kościoła przyjął dwór księżę Arcybiskup kardynał Rauscher na czele duchowieństwa. Najjaśniejsi Państwo zajęli miejsce pod baldachimem w presbiterium. Nowożeńcy przystąpili do kłęcznika ustawionego przed ołtarzem. Nunceusz apostolski Arcybiskup Falcinelli zasiadł w ławce dla niego przeznaczonej. Słuch dany przez księcia Arcybiskupa odbył się według rytuału, poczem z udziałem muzyki nadwornej odpiewany został hymn Ambrożyński. Po Te Deum i udzielonem przez księcia Arcybiskupa błogosławieństwie, Najjaśn. Państwo, nowożeńcy i dwór opuścili kościół i udali się do apartamentów. Księżę Filip miał na sobie mundur pułkownika kirasyerów, Arcyksiężna Marya Teresa białą suknię jedwabną z zarzutką i welonem z koronek. Wieczorem była herbata familijna u Najjaśniejszej Pani.

(*Królewicz pruski Fryderyk Karol.*) Na polowaniu dworskiem urządzonem przedwczoraj na cześć dostojnego gościa z 300 ruszonych dzików padło 299. Na obiedzie danym w pokojach Najjaśniejszego Pana znajdowali się wszyscy tu obecni Arcyksiężęta, Księżęta i Arcyksiężne, świta dostojnego gościa, ministrowie i kilku wyższych generałów. Wczoraj zrana odbyła się parada wojskowa w koszarach Rennweg i w arsenale. Najjaśn. Pan z Królewiczem pruskim przybył do arsenału o godzinie wpół do 9tej odkrytym powozem. Po defiladzie zwiedzano ludwisarnię, warsztaty artylerji, fabrykę broni i muzeum. O godzinie 12^{1/2} Najjaśn. Pan z dostojnym gościem i innemi osobami opuścił arsenał dla zwiedzenia c. k. stajni. Parada nie przyszła jednak do skutku z powodu niepogody. Najjaśniejszy Pan w towarzystwie fml. hr. Crenneville i Królewicz ze swoją świtą przybyli tu z uderzeniem godziny 1szej, i byli przyjęci przez najwyższego koniuszego fzm. hr. Grünne, wielu generałów i oficerów sztabowych. Służba stajenna była w mundurach galowych. Konie były osiodlane i ubrane wprzecz pysznie wyłożoną i ozdobioną piórami. Cesarz zwiedzał z dostojnym gościem wszystkie stajnie, wozownie, ujeżdżalnię itp. rozmawiając przytem z pruskim generałem Moltke, Królewicz Fryderyk Karol rozmawiał z oficerami austriackimi. Przeprowadzano kilka koni wierzchowych, pomiędzy temi największe wznicał podziwienie wierzchowiec kupiony niedawno za 7000 zlr. O godzinie 3szej skończył się przegląd koni. Dziś na cześć dostojnego gościa odbywa się polowanie na bazanty w kniei pod Aspern.

(*Najwyższe pismo odręczne do J. E. hr. Maryi Strasoldo.*) Wspomniane najwyższe pismo odręczne do Jej Excelencyi Pani hrabiny Maryi Strasoldo opiewa jak następuje:

Kochana hrabino Strasoldo! Jak już zawni mieszkańcy mojej kochanej Styryi w ostatniej wojnie mieli staranie o swoich walecznych synach, tak Pani zjednałaś sobie wielkie zasługi przez niezwykłą gorliwość przy utworzeniu stowarzyszenia kobiet w Gracu, i zakładaniu szpitalów. Z macierzyńską troskliwością i ludzkością przynosiłaś walecznym żołnierzom, którzy Twojej opieki doznawali, ulgę i zdrowie.

Miło mi oświadczyć Pani Moje podziękowanie za to jej poświęcenie.

Wiedeń, 4. stycznia 1865.

Franciszek Józef, m. p.

(*Rozprawy tyrolskiego sejmu krajowego.*) Jego c. k. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z 31. grudnia 1864 raczył najmiłościwiej wziąć do wiadomości rozprawy tyrolskiego sejmu krajowego z przeszłorocznej sesji. Co do uchwał sejmu krajowego potrzebujących najwyższego przyzwolenia, względem których najwyższa decyzja jeszcze nie nastąpiła, będzie ta oddzielnie wydana.

(*Okólnik Arcybiskupa barona Schaguna.*) Jego Excelencyja Arcybiskup i metropolita baron Schaguna wydał do gmin rumuńskich pod dn. 25. grudnia s. s. (6. stycznia) okólnik arcybiskupi, zawierający między innymi następujące ustępy:

Zwiastuję wam Rumuni grecko-orientalnego wyznania w Siedmiogrodzie i Węgrzech następujące wesołe poselstwo, że 1. Jego ces. Mość nasz najmiłościwszy Cesarz Franciszek Józef I. raczył najwyższem piśmie odręcznem z 24. grudnia 1864 przyzwolić na utworzenie upragnionej przez nas metropolii; 2. że ja zostałem mianowany Arcybiskupem i metropolitą grecko-orientalnych Rumunów w Siedmiogrodzie i Węgrzech; 3. że nasze biskupstwo w Siedmiogrodzie zostało wyniesione do godności metropolitalnej; 4. że nasza metropolia składać się ma z dotychczasowych biskupstw siedmiogrodzkiego i Aradzkiego z wyłączeniem serbskiej gminy kościelnej w Aradzie i z gmin rumuńskich, które dotychczas należały do biskupstw Temesvarskiego i Werszeckiego; 5. że rumuńskie gminy kościelne dekanatów Koronubes, Mehadia, Lugos, Facset, Varodia, Zsebety, Werschetz, Polanka, Pancosowa i Csakowa mają składać nowe biskupstwo z rezydencją biskupa w Karansebes; 6. że gminy kościelne dekanatów Hassias, Lippa, Temesvar, Csanad, Kikinda i Beeskerek będą wcielone do biskupstwa aradzkiego; 7. że co do mieszanych gmin dyecezyi Aradzkiej, Temesvarskiej i Werszeckiej postąpi się według uchwał synodu Karłowickiego, według których rzeczonym gminom zostawiono do woli oświadczyć, do którego biskupstwa chcą należeć, i temi sprawami zajmą się urzęda podrzędne, aby je do ostatecznej decyzji przedłożyć węgierskiej kancelaryi nadwornej lub ministerstwu wojny.

Ksiądz Arcybiskup dziękując Bogu i cesarzowi za spełnienie życzeń Rumunów grecko-orientalnych, kończy okólnik następującymi słowy:

Aby nasza metropolia mogła wejść w życie, rozmaite środki są jeszcze potrzebne, dla tegowzywam was, a mianowicie należących do terazniejszych eparchii temesvarskiej i werszetzkiej, abyście aż do dalszego rozporządzenia, to jest dopóki niemieszane i mieszane gminy kościelne w tych dwóch eparchiach nie będą konskrybowane, dopóki dekanaty nie zostaną ustanowione, dopóki Jego ces. Mość nie zamianuje nowego biskupa z rezydencją w Karansebes, byli posłuszni terazniejszym biskupom, dziekanom i plebanom, abyście im tak jak dotychczas okazywali wszelką cześć i płacili wszelkie daniny, ponieważ wam to sam cesarz nakazuje. Ten rozkaz cesarski macie święcie wykonać, abym spokojnie mógł pracować nad dalszą organizacją naszej hierarchii, i abyście mi tym sposobem ułatwili usiłowania, które zmierzają do naszego dobra.

(*Z wydziałów parlamentowych.*) Wydział petycyjny zajmował się na posiedzeniu swem z dnia 18. stycznia petycją Langie-

Wieża o uwolnienie go. Obecni byli na posiedzeniu pp. ministrowie hr. Mensdorff, bar. Meesery i Dr. Hein. Na zapytanie referenta dep. van der Strass, z jakich powodów rząd teraz jeszcze Langiewicza na wolność nie wypuszcza, p. minister policyi odrzekł, iż rząd nie sądzi, ażeby czas już przyszedł wypuszczenia Langiewicza na wolność, i że nawet rząd nie może oznaczyć czasu, w którym go na wolność wypuścić kaze. Dep. Schuler pytał, czyli jest prawdą, że rząd szwajcarski obowiązał się czuwać nad tem, ażeby Langiewicz przez czas powstania hawił w Solarze, na co minister spraw zewnętrznych hr. Mensdorff oświadczył, iż odpowiedź w tym względzie da na przyszłym posiedzeniu wydziału. Na zapytanie dep. van der Strass, czyli rząd przyjął jakie szczególne zobowiązania względem Rosyi, p. minister policyi oświadczył, iż tak nie jest, Austria wypełnia tylko obowiązek każdego neutralnego mocarstwa. P. minister sprawiedliwości proponował przesłanie petycji rządowi, ażeby rząd na drodze negocjacji z Szwajcaryą mógł wydać jej jak najspieszniej Langiewicza. Do uchwały jednak jeszcze nie przyszło.

Wydział finansowy rozbił na posiedzeniu z dnia 18. stycznia rubrykę „fabryk eraryalnych” (referent dep. Steffens), „mył” (referent dep. Ingrem) i część potrzeb dla rady państwa (referent dep. Taszek), w miejsce hr. Hartiga, na urlopie będącego. Dep. Steffens podał stan majątku drukarni rządowej na 844.881 zlr. a papierni w Schlögelmühl na 1.346.075 zlr. Na wniosek dep. Herbsta postanowiono zamieścić w sprawozdaniu, iż wydział na powiększenie papierni w Schlögelmühl zgodzić się nie może.

Wydział względem zmniejszenia podatku na wódkę miał długie posiedzenie, na którym obecny był radca ministerjalny Dessacy, jako zastępca rządu. Dep. Skene, Proskowic, Riore i Stark przemawiali za premią przy wywozie za granicę. Referent dep. Dietl i dep. Eichhof przemawiali za niższym podatku. W końcu dep. Dietl wniósł przyznanie premii wywozowej 10 procentowej i niżenie podatku o 10%. Zastępca rządu oświadczył się przeciwko premii. Uchwała dopiero na przyszłym posiedzeniu przyjęta będzie.

Francya.

Paryż, 16. stycznia. (Różne wiadomości.) Raporta prefektów o usposobieniu ludności na prowincyi z powodu encykliki, mają być bardzo zaspakajające, rząd przeto myśli o powściągnięciu polemiki przeciwko episkopatowi francuskiemu. Rada stanu ma być wezwana do wydania rychłego wyroku przeciw biskupowi z Moalins i przeciw arcybiskupowi z Besançon, poczem reszta czasowi zostawiona być ma. W kółkach rządowych mowę tronową pruską uznano jako bardzo zręczną, w tym więc kierunku oceniona będzie w półrządowych dziennikach i korespondencyach. P. Drouin de Lhuys powiedział z tego powodu wiele grzeczności hr. Goltz, który pomimo tego uzalał się na półrządowe artykuły *Constitutionnela*. Artykuły te zrobiły niejaki wrażenie na publiczności. Większe jeszcze zrobi wrażenie artykuł dzisiejszej *Patrie*, która sprawy księstw zaelbiańskich rozbiiera z wielką niepareyalnością i z wielką znajomością rzeczy.

W dniu 1. maja otworzona będzie w Paryżu subskrypcya na pożyczkę dla rządu hiszpańskiego w wysokości 60 milionów franków. PP. Pereire i Salamanca popierają tę pożyczkę. Rząd hiszpański usiłował poprzednio zaciągnąć pożyczkę w Amsterdamie, co mu się jednak nie udało. — Wczoraj p. Beauvallet, dawny członek teatru francuskiego, miał mieć prelekcye o Ernanim Wiktora Hugo, w ostatniej jednak chwili przyszedł zakaz policyi czytania dzieł Wiktora Hugo, i p. Beauvallet miał prelekcye o Cinnie Corneilla. Ze zaś po ogłoszeniu zakazu policyi wiele osób sałę opuściło, wnosząc przeto można, iż odczyty dram. Wiktora Hugo miały być pewnym rodzajem demonstracji politycznej.

Włochy.

(Posiedzenie turyńskiej izby deputowanych.) Piemontska izba deputowanych skończyła rozprawy nad wydzierżawieniem dochodów konsumcyjnych. W ciągu rozpraw dep. Laporta zrobił uwagę, iż trzeba, ażeby izba zniszczyła ową „czarną bandę”, która się wciśnęła do rządu, a która i przy sprzedaży dóbr skarbowych i dróg żelaznych na jaw występuje. Minister skarbu odparł powyższe zarzuty dodając, iż nie można nazwać „czarną bandą” stowarzyszenia szacunku godnych kapitalistów. Deputowani Malenchini i Mellana zaskarżali postępowanie jeneralnego dyrektora ceł w Medyolanie Capellari (który dawniej był c. k. prefektem finansowym w Medyolanie) z powodu grubiańskiego jego obejścia się z deputacją liworneńską.

Relacya o wypadkach wrześniowych, którą już między deputowanych rozdano, nie zadowolniła ani przyjaciół, ani nieprzyjaciół przeszłego ministerium. Zarzucają jej brak jedności i stanowczości nadto nie masz w niej żadnych faktów, z którychby o wypadkach sąd wydać można.

Kronika.

(Odczyty popularne.) Jego Excelencya Pan Namiestnik zezwolił raczył na odczyty popularne dla młodzieży rzemieślniczej i przemysłowej, które się odbywać mają w niedzielę i święta w sali ratuszowej pod przewodnictwem p. Reisingera Dyrektora akademii technicznej. Szereg tych odczytów rozpo-

cznie się jutro o godzinie 4 po południu. Wstępny wykład o ważności nauk przyrodniczych dla rzemiosł i przemysłu będzie miał p. Piachetko, nauczyciel gimnazjalny znany już zaszczytnie z prac swoich w zawodzie historii naturalnej. Poczem Dr. Strzelecki profesor fizyki przy tutejszej akademii technicznej będzie wykladał o głównych przymiotach ciał. Obadwa wykłady będą w języku polskim. Publiczność ma wolny wstęp na te odczyty. Dla kobiet przeznaczone są galerie sali ratuszowej.

(Pożar.) Dnia 7. b. m. wieczorem zgorzało w Starym Gwoźdźcu w obwodzie kołomyjskim 10 stogów rozmaitego zboża i sterta siana, należące do dwóch izraelitów, trzymających w dzierżawie tamtejsze grunta dominikalne. Przyczyny pożaru niepodobna było dośledzić; spalone zboże było asekurowane za 2227 złotych reńskich.

(Zaraza na bydło) w drągiej połowie z. m. wygasła w 21 miejscach lwowskiego okręgu administracyjnego, z których przypada 5 na obwód czortkowski, 4 na obw. brzeżański, po 3 na obw. zółkiewski i obw. stanisławowski, 2 na stryjski, a po 1 na obw. sanocki, samborski, lwowski i kołomyjski, ale natomiast wybuchła na nowo w 4 miejscach jakoto w Hoholowie w obw. zółkiewskim, w Kollitcach i Studzieniach ad Ladzkie m obw. stanisławowskim i w Ostalowicach w obw. brzeżańskim.

W końcu zeszłego miesiąca było 24 miejsc dotkniętych zarazą a mianowicie po 4 w chw. zółkiewskim, czortkowskim i stryjskim, po 3 w obw. stanzisławowskim i brzeżańskim, po 2 w obw. sanockim i kołomyjskim, po 1 w obw. samborskim i lwowskim.

(Stryj. a.) Jak wielkim jest natłok band cygańskich w Styryi, dowodzi fakt, że w r. 1863 nie schwytano już tylko w 13 powiatach kraju żadnych cyganów. Gdziekolwiek pokazywali się zaś w bandach po 40 do 50 głów i miewali nieraz po 6 do 8 zaprzęzonych wozów. Na przedstawienie wydziału krajowego uznano tedy c. k. Namiestnictwo za rzecz potrzebną przypomóc nowo przynależnym organom rozporządzenia wydane względem przytrzymywania tych dla bezpieczeństwa własności wielce niebezpiecznych indywiduów.

(Domy przytulku w Londynie.) Donoszą z Londynu, że od 16. grudnia r. z. otworzono tam napowrót przytułek dla ludzi zostających bez schronienia. Zaraz pierwszego dnia przedstawiło się pięćset osób. Przytułek ten co rok z nastaniem silniejszych mrozów bywa otwierany. Każdy szukający schronienia otrzymuje kawałek chleba i łóżko w ogrzanej sali. Chorzy mają prócz tego zapewnioną pomoc lekarską.

W ciągu zeszłego roku, rozdzielono 120,372 porcyj chleba i dano przytułek 53 556 osobom. W tej liczbie stosunek chorych był jak 1 do 25.

W Mulhouse istnieje zakład podobny temu; założenie onego mieszkańcy tamtejsi zawdzięczają panu Janowi Dolfus.

(Pożar.) Dnia 12. b. m. zgorzało w Nowym Jaryczowie w obwodzie lwowskim 4 domy, przyczyna pożaru nie jest wiadoma.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 20. stycznia. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów: męc pszenicy (80 H) 2 zlr. 5 c.; żyta (76 H) 1 zlr. 85 c.; jęczmienia (63 H) 1 zlr. 47 c.; owsa (45 H) 1 zlr. 12 c.; hreczki 1 zlr. 40 c.; ziemniaków 1 zlr. 59 c.; cetnar siana 1 zlr. 48 c.; okłotów 66 c., sąg drzewa bukowego 11 zlr. 37 c., sosnowego 8 zlr. 49 c.

Ostatnia poczta.

Paryż, 19 stycznia. Proudhon umarł.

Berlin, 19. stycznia. W izbie deputowanych wnieśli *Wagner* i kilku kolegów jego projekt adresu. Treść jego jest następująca: „Zbliżamy się do tronu z tem wznoszącym przekonaniem, że jesteśmy tłumaczami wdzięczności i gotowości do ofiar całego ludu, który reprezentujemy.” Dalej powtarza projekt prawie dosłownie ustęp mowy od tronu względem wojny z Danią i przymierza z Austryją w sprawie szleswicko-holsztyńskiej. Ustęp względem finansów kończy się temi słowy: „Wiemy, jak wielce potrzeba to zawdzięczać pomyslności kraju, że spór konstytucyjny nie zdołał tamować dotąd czynności rządu ani wewnątrz ani też na zewnątrz, a osobliwie, że ułatwione zostało utrzymanie reorganizacji, a nawet pobór podatków, przyzwolonych głównie ze względu na nią.” Dalej powiada projekt: „Trzymanie się reorganizacji, która podług rozstrzygającego królewskiego zdania jest ręką obronnej siły kraju, uważamy za najgłówniejsze zadanie reprezentacji ludu pruskiego.” Wreszcie kończą wnioskodawcy temi słowy:

Trzymamy się ściśle tego zdania aby prerogatywy korony nie były uważane jako przeciwieństwo praw konstytucyjnych, lecz jako najgłówniejsza część konstytucyi pruskiej i najpewniejsza ręką wolności ludu pruskiego.

Marsylia, 18. stycznia. Listy z Neapolu donoszą, że kardynał *Andrea* postawiony został jako kandydat do izby deputowanych, ale niewiadomo, czy przyjmie kandydaturę. — Podług listów z Rzymu był kardynał *Antonelli* na obiedzie i na wieczorze u posła francuzkiego. Jest mowa o tem, że kardynał *Andrea* ma być powołany napowrót do swojej dyecezyi. (Donoszą już o tem przed ośmiu dniami).

Nowy Jork, 7. stycznia. Według doniesień z Meksyku wojska cesarskie obsadziły Mazatlan Manzanilla, Colima i Tepic. Pogłoska o klęsce Cortivy i ukaraniu go śmiercią okazała się mylną. Zapowiada się potyczka pod Oajaca. Cesarz *Maxymilian* zmienił swoje ministerstwo.

